

MAGYARSAÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — 3.—	Negyedévre — 3.60
Félévre — 6.—	Félévre — 7.—
Egész évre — 12.—	Egész évre — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap.
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség
Telefon száma 54—67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28
Hirdetések postai számitással, díjazás szerint.
Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Az ellenzékék egyesülése.

Budapest, július 15.

Soha nem fenyegette az ország alkotmányát oly nagy veszedelem, mint most gróf Tisza István miniszterelnöksége által — írják a nagyenyediek a függetlenségi párthoz intézett panaszos emlékiratukban. Amit a nagyenyediek irnak, azt érzi, tudja Magyarországon igen sok ember. Mikor gróf Tisza István a miniszterelnöki széket elfoglalta, ezt olyan körülmények között tette, melyek már akkor sejtették, hogy ez a politikus a hatalom megtarthatásáért mindenre képes lesz. Ma már tudjuk, hogy képes a nemzeti jogok letagadására, a magyar nyelv törvényes használatának feláldozására s a nemzeti érzéseknek összetaposására.

Elejtett szavai bizonyítják, hogy előtte nem törvény a törvény, mikor az céljainak útjában áll. A környezetéhez közel álló tényérnyalók bizelgése annyira elkábította, hogy a politikai gögösségnek nevezett járvány görcsös tünetei minél gyakrabban mutatkoznak rajta. Politikája a nemzeti gondolatok megtagadása. Rendszere az, hogy ha valamit mond, vagy cselekszik, az ne a rokon, hanem az ellenszenvet keltse fel. Embertársait heidelbergi bölcsességével mélységesen lenézi s ha valami szolgálatot tesz egyik, vagy másik társadalmi rétegnek, vagy osztálynak, azt azért cselekszi, hogy azt politikai céljainak szolgálatára lekenyeresse. E tekintetben nem kell egyelőre másra mutatnunk, mint a vármegyei tisztviselők, községi és közjegyzők fizetésjavítására, tudván azt, hogy mindenféle kuriai biráskodás dacára a szolgabíráknak és jegyzőknek minő hatalmas befolyásuk van a választások esélyeire. Tisza Kálmán elve az volt, hogy adott, de nem a magáéból, hanem az országból hivatalt, közjegyzőséget, patikát, viciinálást s minden egyebet azoknak, akik az ő hatalomban való maradását támogatták s akaratának készséges szolgálói lettek. Ezért neveztek el jókedvű adakozónak. Gróf Tisza István örökölte atyjának és elődjének ebbeli politikai érényeit. De örökölt a híres bihari adminisztrátortól is valamit. A mindent összetörő, még a nemzeti jogokat is összezuzó erőszakos hajlamokat. Az uralomra vágyást, a despotizmus vágyát, úgy hogy — mint egyik politikai ismerőse mondá — az abszolutizmust meg csak azért nem csinálta meg a monarkiában, mert még nem ő a — császár.

Tegnap a nagy ur elé a városok polgármesterei vonultak, melz hajlongások között. Miután kegyeskedett velük szóba ereszkedni, megeresztett ismét egyet nagy mondásai közül. Azt mondta a kegyelmes ur, hogy mindenekelőtt az a kérdés, hogy sikerülni fog-e neki a mérges illuziókból támadt politikai részegséget kigyógyítani. Hát tisztelettel kérdezzük, hogy önmagát akarja-e illetően politikai gyógykezelés alá venni ő ke-

gyelmessége? Vagy ha nem, hát mondja meg, kik leledzenek ebben a mérges illuzióktól származó politikai részegségben? Azok-e, akik a magyar nyelvnek a hadseregben, a külképviseletben s minden állami téren való érvényesüléséért küzdenek, akkor, mikor a kormányelnök ur kényszeríteni igyekszik a törvényhatóságokat a nekünk idegen német nyelv használatára s ezzel a magyarságunkat közel négyszáz esztendő óta fenyegető germanizmus előmozdítására? Vagy az a mérges illuzió részegsége, kormányelnök ur, hogy ez a nemzet követelni meri törvényes kívánságainak kielégítését? Erre feleljen a főminiszter ur s mi majd emlékeztetőbe hozunk valamit. Azt, hogy volt egyszer egy nálánál is valamivel nagyobb ur, II. József császár — aki ha nem is olyan finom kifejezéssel — de azt akarta, hogy mondjon le ez a nemzet mérges illuzióiról, már tudniillik ősi magyar nyelvnek jogairól, szabadságát biztosító alkotmányáról és akkor ő anyagilag boldoggá fogja tenni. És erre a törekvésre a nemzet szava az volt: Nem kell nekünk a te zsiros szolgaságod, az anyagi jólét, melyet tőled nyelvünk elárulásával vásárolhatunk csak meg, mert mi magyarok és alkotmányos jogokkal bíró szabad nemzetnek szabad polgárai vagyunk és azok is akarunk maradni! És ha gróf Tisza István megvádolván ez ország nagy részét a mérges illuzióktól való részegséggel, most arra törekszik, hogy ennek a nemzetnek képviselőt többé elő ne állhasson a katonai téren a nemzeti követelésekkel s ne követelhesse nemzeti nyelvének jogait az állami élet minden nyilvánulásában, akkor ő elébe is odaáll az a nem a mérges illuziótól, hanem becsületes, hazafias meggyőződéstől lázas magyar akarat s dörge oda neki is: Nem alkuszunk, mert mi magyarok akarunk maradni! Nem alkuszunk, hanem leemelünk a hatalomnak arról a polcáról, ahonnan pányvákat dobál sz a nemzet fölé, hogy megfojtsad azzal a magyar érzéseket!

Igazuk van a nagyenyedieknek. Soha nem fenyegette e nemzetet nyelvi és szabadság jogában oly nagy veszedelem mint gróf Tisza István uralma által, aki ígéretet tett arra, hogy nemzeti törekvéseinket számúzi a magyar népképviselet csarnokából s hogy ez ígéretét beválthassa, a házszabályok módosításával most meg akarja béklyozni az országgyűlési szólásszabadságot. Ma csak az országgyűlési szólásszabadságot, azután a sajtószabadságot. Hogy védekezzék ez ellen a törekvések ellen a mindenre kész többséggel szemben a nemzeti jogokat védő ellenzék? Csapatokra oszolva, mestersegesen felekezeti frakciókra választva nem védekezhetik. Hanem védekezhetik akkor, ha egyelőre félretéve, vagy felfüggesztve az elvi különbségeket, egyesül a megvívandó nagy harcra nyelvünk jogaiért, nemzeti érdekeinkért s az

ellen a férfiu ellen, aki ezeket a jogokat, érdekeket lenyakazva, a bécsi Burg teritékére akarja tálni, mint egykor feltálaták Heródesnek szent János fejét.

Ma még vannak akadályai ennek az ellenzéki egyesülésnek. Vannak különösen azok részéről, akik ellenzéki köntöshen igyekeznek szolgálatot tenni a kormánynak. De vannak személyi akadályai is. Ezeknek az akadályoknak azonban el kell tűnniök, mikor közeledik a veszedelem, amint hogy nagy, — stratégiailag előkészített mozdulatokkal közeledik. El kell tűnniök, mikor majd arról lesz szó, hogy amit őseink kivitak, megöriztek, örökül ránk hagytak: nyelvünk jogát, ezeréves alkotmányosságunkat a törvények sziklaköveiből épült templomát — melyben őriztetik a király iránti hűség is — megvédelmezzük, vagy pedig gyáván nézzük, hogy mint gyűjtják azt fel ephialteszi kezekkel s égetik rommá e nemzet millióinak könyhullatása közt.

Budapest, július 15.

A képviselőház legközelebb holnap délelőtt 10 órakor tart ülést, melyen folytatják a civilista javaslat feletti vitát. Holnap Polónyi Géza beszél.

A civilista és az ellenzéki koalíció. Ellenzéki körökben úgy vélekednek, hogy az udvartartás költségeiről folyó vita a jövő hét közepe felé véget ér. Szombaton Polónyi Géza beszél, majd pedig hétfőn báró Bánffy Dezső, akinek gróf Tisza István miniszterelnök valószínűleg azonnal fog válaszolni. Ellenzéki részről ezután alig fog felszólalni valaki s így ezután következnek a határozati javaslatok benyújtóinak záróbeszédei, köztük gróf Apponyi Alberté. A szavazást valószínűleg a jövő szerdán, vagy csütörtökön ejtik meg. Az egyes tárcák költségvetésénél — ugylátszik — nem igen lesz hevesebb támadás a kormány ellen, mert az ellenzék a harci készség fegyvereit az őszre készűl elraktározni, mikor majd a kiegyezési javaslatok s a hadügyi reformra vonatkozó javaslatok kerülnek napirendre. Politikai körökben ismét előtérbe lépett az ellenzék alkalmi egyesülésének kérdése a Tisza-kormánynak az őszszel való megbuktatására, mielőtt az a házszabályok reformjára, a vámszövetség megkötésére és a hadilétszám felemelésére vonatkozó javaslatokat megszavaztathatná. Az ellenzék alkalmi s kormánybuktató célzatu egyesülésén leginkább báró Bánffy Dezső és Polónyi Géza buzgólkodnak. Az illetén ellenzéki szövetségnek a Szederkényi-párt és a néppárt hive, valamint a Kossuth-párt harciasabb része is, de e pártbéli ugynevezett függetlenségi békebarátok nem hajlandók a támadó koalícióba lépni.

Szerb utlevélkényszer. Zimonyból jelentik: Tegnap érkezett le gróf Tisza István, a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök leirata, mely a zimonyi kereskedők abbeli kérvényét, hogy a Szerbiával fennálló utlevélkényszer megszüntessék, elutasította. A leirat utal arra, hogy magyar részről semmi ok sem forog fenn a régi állapot megváltoztatására. Zimonyi hatósági körökben nagy megnyugvást keltett a belügyminiszter leirata, mert az utle-

völkényszer megszüntetésével a leánykereskedés, mely legutóbbi időben mégis alábbszállott, ismét lendületet vehetett volna.

A károlyvárosiak Kovacsevics képviselő ellen. Zárószóként jelentik: Mint el'enzéki lapok jelentik, a károlyvárosi községtanács legutóbbi ülésén azt a sürgős indítványt terjesztették elő, hogy Kovacsevics képviselőnek az országgyűlésen mondott legutóbbi beszédeért rosszalást fejazzenek ki. Banjovics polgármester, aki a tartománygyűlési ellenzék tagja, nem engedte meg az indítvány tárgyalását. A községtanácsosok erre elhatározták, hogy Kovacsevics képviselővel egy iratban közlik rosszalásukat, amelyet számosan aláírtak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, július 15.

Hogy a civillista-vita ne legyen oly egyoldalú, ma a jobboldal is kivezényelt egy szónokot. A vállalkozó báró Dániel Ernő volt, aki több bátorsággal, mint szerencsével védte a javaslatot s támadta az ellenzékot, amiért a mostani vitát oly hosszúra nyújtja. Természetesen az ellenzék zajos közbeküldésekkel fűszerezte a beszédet s nem egyszer heves kifakadások is történtek olyféle állításoknál, hogy nem kell külön magyar udvartartás s hogy elődeink nem követeltek többet a mostani állapotnál.

Dániel bárót az általános vitában Egry Béla és Bakonyi Samu előzték meg, az utolsó szónok pedig Okolicsányi László volt, mind a hárman az ellenzéki oldalról. Hogy a vita maga mennyire ki van már merítve, azt Tisza István miniszterelnök jellemezte a mai ülésen. Okolicsányi szünetet kért beszédje alatt. A jobboldal ellenezte. Nehogy az effölötti vitakozás által újból az időt pazarolják, Perczel elnök szünetet adott. Ekkor jegyezte meg hangosan a miniszterelnök:

— Szánalmas vergődés!

A mai ülésről szóló tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: gróf Esterházy Kálmán, Szóts Pál és Kovács Pál.

Elnök az ülést megnyitja s a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után előterjeszti az irományokat. Ezután rátértek a napirendre.

A civillista.

Egry Béla csodálkozik azon, hogy Tisza István gróf átvállalta Széllőt a civillista felemelését, de azon csodálkozik legjobban, hogy most állt azzal elő — a chlopy-i parancs után. Az a kar, amely akkor Chlopyban lesújtott reánk, most nyitott kézzel

A miénk, meg a másoké.

Irtá: Isaák Mártha.

Megjön olykor az örvendezés ideje is. S ha megjött, siessünk örülni, mert úgy járunk vele: hogy itt hagy az öröm bennünket, még mielőtt belésszokhattunk volna jelentébe... Az örvendezésnek egyik természetes és nagyon emberi oka az, ha rájövünk, hogy: a miénk különb, mint a másoké! Vagy ha nem különb is, — van olyan. Más szóval:

Vagyok olyan legény, mint te,
Vágok olyan rendet, mint te...

Noshát, az irodalomban, a napi irodalomban: ha szembeállítjuk a magunkét a másokéval, bátran elfújhatjuk azt a tősgyökeres magyar nótát. Nem beszélék arról, hogy az állandó, illetve megállapodott, tisztult irodalmunk mennyiben versenyezhet a másokéval? Azt hiszem, bizonyos, hogy bárki, aki behatóan foglalkozott az ugynevezett remekirodalommal, igazat fog nekem adni abban, hogy nevetséges más irodalmak tökéletességét a miénkkel szembeállítani, mert a látszólagos aránytalanság nem egyéb, mint perspektívai hiba. Akik a maguk tudásával ki tudják irtatani ezt a hibát, csak mosolyognak a «lelkes magyar»-ra, aki mentegeti magát, mindenféle okot hozván föl, hogy: miért nem vagyunk még ott, mint mások?... Eppen olyan ez, mintha a nemes fajló ígéretné, hogy igyekezni fog s egy-kettőre

jön, hogy milliókat kérjen tőlünk. Nemcsak az udvarnál idegen a szellem, hanem az ugynevezett közös intézményekben is. Egy new-yorki közjegyző egy magyar szövegű irást vitt el hitelesítés végett a new-yorki osztrák-magyar konzulhoz. Es mi történt? Az, hogy a konzul ezt a magyar irást német hitelesítési záradékkal látta el. Az okmányt eredetiben a Ház asztalára teszi. Teljes lojalitással viseltetik a Ház iránt s ezért fáj neki nagyon, hogy a király csak hivatalos szükség esetén keres fel bennünket. Fájdalmasan érezzük Erzsébet királyné elvesztését, míg az élt, többször tudta a magyar, hogy van királya. Mindaddig, míg magyar udvartartás nem lesz, a civillistát nem szavazza meg. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Báró Dániel Ernő: Hogy felszólal, teszi ezt azért, hogy egy helytelen látszatot oszlasson el. Ez az, hogy a jobboldalról nem szólal fel senki s ezt oly színben akarák a tulajdonal feltüntetni, mintha ők a javaslatot nem szívesen fogadják. Tessék figyelembe venni a tavalyi parlamenti forradalmat. (Zajos ellenmondás a szélsőbalon: Az nemzeti harc volt.)

Kubik Béla: Nem mond igazat. (Zaj.)

Báró Dániel Ernő: Igenis, az parlamenti forradalom volt, amely oly sok mulasztást hagyott maga után, hogy annak helyreállítására minden idő szükséges, különben is a miniszterelnök oly kimerítően és meggyőzően beszélt (ellenmondás balról), hogy ha ők is beszélnének csak ismétlésekbe bocsátkoznának. Hogy most felszólal, oka ennek az, mert a tulajdonal a király személyét is belevonta a vitába. A király személye szent és sérthetetlen, ami kifogások történtek, az könnyen homályt vonhat a király fényére és dicsőségére, ennél fogva az állam fényére is, pedig a monarchikus formához való ragaszkodás principium a nemzeti állam kiépítésével. Gazdasági és pénzügyi szempontból tagadja, hogy ez a civillista többlet megterhelné állami háztartásunkat. A felhozott érvekkel szemben határozottan állítja, hogy van magyar udvartartás. (Zajos ellenmondás a szélsőbalon.) Az is téves feltevés, hogy a mai udvartartás nem felel meg a törvényes állapotnak. A 67-es kiegyezés alkalmával senkinek sem volt eszében egy külön magyar udvartartást követelni. (Zajos ellenmondás balról.)

Pozsgay Miklós: Szégyelje magát magyar ember létere. (Zaj.)

Báró Dániel Ernő: Hatvanhétben megnyugodtak abban, hogy a magyar király udvartartása egy legyen az osztrák császár udvartartásával. Az összes pártok megnyugodtak mindig abban, hogy az udvartartás olyan legyen, mint az ma van. E kérdésben a tizenötös albizottságban is csak Deák Ferenc és Andrássy Gyula gróf szóltak fel, míg a 67-es bizottságban egy szó se hangzott fel e kérdésben.

Hivatkozik a régi ellenzéki képviselőkre, Irányi Dánielre, Tisza Kálmánra, Madarász Jenőre, Királyi Pálra, akik talán határozottabban védték a 48-as elveket, mint a mostani függetlenségi párt és ezek sohasem követelték a külön magyar udvartartást. Tehát az udvartartás, úgy, ahogy ma van, megfelel a törvény követelményeinek. (Zaj a szélsőbalon.)

Elnök figyelmezteti a baloldalt, hogy eljárásuk

oroszlánvá válik... ám a török meg a tatár akadályozta meg benne, hogy a sörénye máris nem olyan...

Még elterjedtebb a fenti idéttlen *elfogultság* nál az a másik, hogy a folyóirat-irodalmunk szörnyen hátra van. Panaszokodik, hogy elme az embernek a kedve a mi képes újságainktól, ha egyszer idegent látott. Rendesen a francia, angol képes folyóiratokat szokták fölhozni példa gyanánt. Nagyon valószínű azonban, hogy az illetők — jó sokan — a magyar irodalomnak e fajtájából csak a legalsóbbrendűt ismerik, az idegenből pedig a legkülönbet. Így aztán túrsza eredménye lesz az összehasonlításnak...

Ha azonban, nem légből kapva, de alapos tapasztalás és összehasonlítás után állítjuk szembe a külföldi folyóirat-irodalom átlagát a miénkkel, örömmel állapíthatjuk meg, hogy az összehasonlítást minden tekintetben kiálljuk, sőt, hogy kevés nemzet folyóirat-irodalma versenyezhet a miénkkel.

Meg kell adni, hogy az elsőség ezidőszereint egész Európában a német folyóirat-irodalomé: úgy mennyiség, mint minőség tekintetében, csak-hogy az egész német nyelvű folyóirat-irodalomát összehesapva: az eszes osztrákokét, a gondolkozó németekével. Ebben a közös irodalomban helyet talál, még pedig megfelelően terjedelmet: a művészet, a regény és novellairodalom, a tudomány, a könnyed szellemesség s kissé lezoritva a költészet is. De ha már a francia folyóirat-irodalmat nézzük, bizonyos szédítő felületesség

nem felel meg a kollégialitásnak. (Helyeslés a jobboldalon.)

Báró Dániel Ernő: Elismeri az eddigi fejtegetések érdekességét s különösen elismeréssel adózik Apponyi fejtegetései iránt. Az a szónoklás remeke volt. De ennek a gyönyörű beszédnek a konkluziója lepte meg. Szólo is nagyon szeretné az önálló magyar udvartartást, de ha Apponyi is oly nagyon kívánja, akkor annál inkább meg kellene ragadni az alkalmat, hogy örömet szerezhessünk a javaslat megszavazásával a királynak. Hogy a magyar király minél gyakrabban itt töltsse idejét közöttünk, azt a miniszterelnök is — noha csak óhaj alakjában — kifejezte. Már pedig tessék tekintetbe venni, hogy a miniszterelnök a király szócsöve s ez óhajunk ennél fogva reményvel tölthet el bennünket. Közök és a baloldal között e kérdésben a módokban van eltérés. A nemzeti óhajok megvalósításában fokról-fokra akarnak haladni.

Kubik Béla: Visszafelé! Ezért kapja a báró rangot.

Báró Dániel Ernő: Védi a mai kormánypolitikát. (Nagy zaj és ellenmondás a szélsőbaloldalon.)

Elnök többször csöngtet s figyelmezteti a képviselőket, legyenek csendben.

Báró Dániel Ernő: Sem Apponyi, sem Rákosi határozati javaslatát nem fogadja el, hanem hozzájárul a kormány javaslatához. (Helyeslés a jobboldalon. Hosszantartó ellenmondás és felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hoch! Hoch!)

Bakonyi Samu: Dániel báró beszéde nem egyéb mentegetődzésnél. Mentegetti a többség indolenciáját a kérdéssel szemben. Korholólag szól a jobboldalról, hogy a vitakozást egyedül a miniszterelnökre hártják. Reflektál azután Dániel báró beszédére, mely határozottan illojális volt. Dániel egy év alatt rohamosan megváltozott. Egy év előtt még bevülettel beszélt a nemzeti vágyakról. Ezt a miniszterelnök tegnapi kielenítésének tulajdonítja, azt mondván a polgármestereknek, hogy ki kell irtani a mérges illuziókat. Mit akart ezzel a miniszterelnök mondani? Megakarta vele bélyegezni a függetlenségi párt törekvését? Vagy a nemzet, az ország vágyát akarta megbélyegezni? Nohát a hatása megvan Dániel beszédében. A miniszterelnök ezt a kortesnyilatkozatát a leghatározottabban vissza kell utasítani. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Miután a nemzeti politika s alkotmányos jogaink mellőzését látja a jelen javaslat által, azért nem azt szavazza meg. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök szünetet ad.

Szünet után.

Feilitzsch Arthur báró alelnök újra megnyitja az ülést.

Okolicsányi László szintén Dániel báró mai beszédével foglalkozik legelőbb. Ha Dániel állítása szerint az udvartartás magyar, akkor ez a kormány is nemzeti. Itt az a kérdés, kívánja-e a nép azt, amit a törvényjavaslat kíván. Helytelen, tapintatlan és illelen ilyen időben a javaslatot benyújtani s tárgyalatni. A javaslat általános bírálatánál az előadó beszédjének az értékét iparkodott leszállítani s kifogásolja történettudását. Tárgyankint felsorolja, miképpen pazarolnak az udvarnál. Az udvartartás

kapja meg csakhamar figyelmünket s néhány legkülönb folyóiratukon kívül kielégítő alig találunk. S az illusztrációk? Azok a híres francia és angol illusztrációk?... Figyeljük csak meg: minden asszony hosszú dereku és lenge kísértet, minden férfi egy-egy elmázolt alázatosság. Az angol heti- és havifolyóiratokban: a hollandi királynőt éppen olyanán «szépitik», mint a minővé II. Vilmosnét szépitették. Hacsak nem fényképet adnak. Az amatőr fényképillusztrációk, igaz, kivételesen tökéletesek, különösen az angol Graphicban; de ez talán inkább a közreműködő közönség érdeme, ha úgy vesszük... A tartalom, az anyag az angol folyóirat-irodalomban különösen rosszul van megosztva. Az egyik csupa *speciális* angol regényt ad... a másikban a háborzongató események elbeszélései közé egyetlen jó gondolat gombostűjét sem lehetne letűzni. S ez hónapról-hónapra mégis csak fásasztó. Az angolok nem vegyítik eléggé a főzivalót, míg a franciák — túlságosan. Az orvosi folyóirat-irodalom, az tagadhatatlanul nagyon nyers még. S magam is, a nagy orosz-irodalombarát pirulva vallom be, hogy kár lenne nekünk magyaroknak testtel-lélekkel az orosz irodalom szekerét tolni vagy vonni; kissé még sulyos ez a szeker a nyers éretől, ámbár oly nagy darab terméсарányakat, mint az orosz irodalmi bányában: másutt nem igen talál az ember... Az átlag azonban, különösen a folyóirodalom átlaga, szörnyen nehézkes. Meglepően sablonos formákba van béklyózva egy írásban, mint képekben. Iga-

kiadásairól és gazdálkodásáról kimutatást kíván a miniszterelnöktől. Beszédje közben öt perc szünetet kér. (Zajos ellenmondás jobbról.)

Elnök nem helyesli ezt a szokást, nehogy azonban a dolog feletti vita több időt vegyen igénybe, megadja a szünetet.

Tisza István miniszterelnök: Szánalmas vergődés! (Zaj balfelől.)

Gajdóczy Géza: Csendes részvét és koszorúk mellőzése kéretik.

Szünet után.

Okolicsányi László: Folytatja beszédjét s történelmi reminiscenciákkal mutatja be azokat a udvarokat, melyek bőségesen áldoztak nemzeteik javára. Apponyi javaslatát fogadja el s a civillistát nem szavazza meg. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök a vitát bezárja s megállapítja a holnapi ülés napirendjét.

Az ülés 3 órakor végződik.

Apponyi Magyarország és Ausztria hadseregéről.

Budapest, július 15.

Allamférfiaink közül nincsen egy sem, gróf Apponyi Alberten kívül, aki a külföldet tájékoztatná a mi közjogi állapotainkról, melyekről pedig annyi téves fogalom van a külföldön, a művelt nemzetek irodalmában, sajtójában is elterjedve. Gróf Apponyi Albert vállalkozott arra, hogy az ő nagy közjogi tudásával ezeket a tévedéseket eloszlassa, kidomborítván az ezredéves magyar államiség önállóságát, abban a különleges viszonyban, melylyel mi Ausztriával és az uralkodóházzal vagyunk. Ez a tiszteletreméltó, hazafias szolgálatkészség vezeti Apponyit, mikor Amerikába indul, hogy a st. louis-i kiállításon felvilágosítsa az Egyesült Államok politikai vezértérfeleit Magyarország közállapotairól, szolgálatot téve ezáltal az újvilágba szakadt honfitársaink érdekeinek s ez vezérelte most, mikor politikai és társadalmi életünknek ez egyik legkiválóbb tagja Anglia egyik legelőkelőbb folyóiratában, a Londonban megjelenő *Monthly Review*-ben nagy közjogi tudásával, az angol nyelvben való fényes jártasságával harminchárom oldalra terjedő, mindazonáltal magvas tömörségben megírt tanulmányában ismerteti Magyarországot és Ausztriát közös hadügyi szervezetét. A munka — mely Angliában különösen e kérdéssel elterjedt téves nézeteket van hivatva eloszlatni — négy fejezetre oszlik. Az első fejezet alkotmányos és történelmi megvilágításban közjogilag tárgyalja közös hadügyi viszonyainkat, a második fejezet a magyar néphadsereg szervezetével foglalkozik, egész addig, amíg az a mai hadszerkezetté alakult át. A tanulmány többi része a legutóbbi időben annyiszor felszi-

zán gyenge azonban, néhány a művészetet ápoló folyóiraton kívül, az olasz. Valóság az, hogy lehet rá mondani, hogy elernyedt; s az a lángolás is, mely a szorosán vett regényirodalomból átesap s olyan jellemző az olasz irodalomra nézve, eifut a sok zöld, éretlen tüzelőtől. A spanyol mintha emelkedést mutatna.

A még nem említett északi folyóirat-irodalmakról azt mondják, hogy aránytalan. A legjobb van ott, sok nagyon közepes közé — elkeverve.

Mindent összevéve, egészen nyugodtan állíthatjuk, hogy a magyar folyóiratirodalom: egyike a legjobbakkal. Szélsőségek nem érintkeznek benne az érdekességi színvonalat, átlagban is fenn tudja tartani. Nagyon helyesen, sőt talán nem mondunk sokat, ha azt állítjuk, hogy a leghelyesebben van *egyensúlyozva*. A hetilapjaink bármelyike, hogy ne menjünk tovább, az Új Időknél és Vasárnapi Ujságnál (mint a két legbiztosabb hangú hetilapunk) bármely külföldi hetilappal kiállja a versenyt. A Revue-féle folyóiratban nem dulakodunk, különösen illusztráltakban nem, de van egy-két újabb és legújabb nemű folyóiratunk is, mely kitünőségre tarthat igényt. A Művészetnél jobb nemű folyóiratot más irodalom sem mutathat fel. Hogy kizárólag a képzőművészetet szolgálja és ennek folytán némelyek vaskalaposnak tartják, az olyan hiba, mely arányzambá is mehet: hivatását tekintetbe véve.

nen levő katonai kérdéseket tárgyalja, magyarázatul szolgálva a kiegyezésnek, a delegációk intézményének, visszatételest vetve a nagy obstrukcióra s megállapítva azt, hogy a válság nincs még betejezve, mert a hadseregben a nemzeti jogok érvényesítéseért tovább fog folyni a küzdelem, ameddig az sikerre nem vezet.

A hatalmas tanulmány, mely viszonyaink ismeretét illetően bizonyára nagy hatással lesz a művelt külföldre, ezzel a címmel jelent meg: *The Army Question in Austria and Hungary* és a szerző nevét ekként tünteti fel az angol folyóirat: Count Albert Apponyi, Ex-President of the Hungarian Lower House, and present Leader of the Opposition. (Gróf Apponyi Albert, a magyar képviselőház volt elnöke és az ellenzék jelenlegi vezére.)

A japán-orosz háború.

Budapest, július 15.

A japánoknak Port-Arthur alatt szenvedett súlyos vereségéről szóló hírt ma sem erősítik meg. Annyi azonban az újabb táviratokból már kiolvasható, hogy a japánok rohammal akarták bevenni a várat, de ez nem sikerült nekik. Az oroszok 1000 embert veszítettek s így valószínű, hogy a japánok vesztesége háromszor-négyszer akkora, de távolról sem 30.000 ember, amint azt az első táviratok jelentették. Egyébiránt még mindig be kell várnunk a közelebbi jelentéseket, mert ma még az sem állapítható meg, hogy tényleg volt-e harc, hogy csakugyan a japánok szenvedtek-e vereséget, vagy hogy az oroszok voltak kénytelenek néhány külső erődöt ismét feladni.

A szárazföldi harcokról sem vettünk semmi közelebbi hírt. A japánok akadálytalanul nyomulnak előre s mind bizonyosabbá válik, hogy Kuroki csakugyan Mukden alá vonul, Oku pedig készül Kuropatkinnak areban való megtámadására.

A vladivosztoki hajórajnak minapi sikeres exkurziója nagyon lerontotta Kamimura tenger-nagynak a tekintélyét. Tüntetés rendeznek a családjá ellen s állítólag hangosan követelik visszahívását. A japán kormány azonban még bizik Kamimura képességében s nem hajlandó a nép kívánságát teljesíteni.

Mai távirataink a következők:

Port-Arthur alatt.

Szentpétervár, július 15.

A 10-iki és 11-iki port-arthuri ostromra vonatkozólag még nem érkeztek részletek, csak a Novoje Vremja jelent annyit Liaojangból, hogy a rohamot fényesen visszaverték. Fok tábornok az ellenséget Nuainig üldözte. A japánok veszteségei óriásiak. Az oroszok mintegy 1000 embert veszítettek.

A szárazföldi harcokról.

London, július 15.

A Daily Mail niuevangi tudósítója táviratozza, hogy a japánok folytonos ütközetek közben nyomulnak Dasicsao ellen. Nagy csata után a japánok tegnap elfoglalták Taocsiót, ma pedig megszállták elkeseredett roham után Estobót. Itt egyre hallatszik az ágyudörgés. Az oroszok minden pillanatban készülnek a menekülésre.

Ma reggel 10 mérföldnyire befelé lovagoltam. Sok helyütt lovascsapatokkal találkoztam. Vutaitban csapatok vannak, amelyek az Inkau felől jövő sereggel akar egyesülni. Haicsöngben tudatták a kínai lakossággal, hogy ha az oroszok kiürítik a várost, a japánok azt nyomban meg fogják szállani.

A koreaiak magatartása.

London, július 15.

A japán flotta a koreai lakosság ellenállása dacára Csemulponál kikötött és csapatokat szállított partra. A japán követ és a koreai kormány között konfliktus

tus támadt a folyók és szárazföldi területek megszállása miatt és a benszülött lakosság is ellenségesen viselkedik, mert a japánok mind nagyobb számmal szállják meg a koreai területeket s erdőket irtanak ki. Csemulponban a japánok hozzáfogtak az elsüllyedt Varjag kiemeléséhez. A Csungarin a japánok nagy csapatokat szállítanak.

Söulban azt hiszik, hogy *Port-Arthur 2 1/2 óra alatt megadja magát* és a japánok még e hónap vége előtt meg fogják szállani Mukdent is.

Boris nagyherceg.

Berlin, jul. 15.

Boris nagyherceg megrendszabályozásáról a *Tagblatt*nak, állítólag teljesen megbízható forrásból a következőket jelentik: A nagyherceg egész háremet vitt magával Mukdenbe. Kuropatkin szemrehányást tett neki e miatt s erre a következő párbeszéd fejlődött közöttük:

— Figyelmeztetem fenségédet, mondta Kuropatkin, hogy nem tűrhetek az orosz hadsereg táborában efféle üzemeket.

Kuropatkin ezután felszólította Boris nagyherceget, hogy a hölgyeket azonnal küldje haza.

— Mi jut eszébe excellenciádnak? felelt erre a nagyherceg. Nem tudja ön, hogy kivel beszél?

— De igen tudom, fenséges uram, felelte Kuropatkin, Vladimirovics Boris nagyherceggel, a házi testőrezred hadnagyával, én pedig az orosz hadsereg legfőbb parancsnoka vagyok és ezennel megparancsolom önnek, hogy rögtön távozzék a táborból!

Boris nagyherceg erre óriás izgatottságában kardot rántott és *Kuropatkin orrán megsebesítette*. Ez esetet azonnal Szentpétervárra táviratozták, ahol a nagyherceg visszahívása iránt intézkedtek. *Kuropatkin* az eset után hosszabb ideig betegeskedett és betegsége ezzel a dologgal hozták kapcsolatba.

TÁVIRATOK.

Az új török bélyegtörvény.

Konstantinápoly, július 14. Az új bélyegtörvény ma lépett életbe, de a régi törvény az új törvénynek a hatalmaktól való helybenhagyásáig érvényben marad a külföldi állampolgárokra nézve.

A francia vesztegetési kísérlet.

Páris, július 15. Mascaraud köztársasági kereskedelmi és oktatásügyi bizottság elnöke, félhivatalos nyilatkozatában kiemeli, hogy ama rágalmozások, melyek ellene és a bizottság ellen a karthauzi ügy alkalmával elterjesztettek, teljesen eredménytelenek maradtak és hogy soha sem érkezett a bizottsághoz több tetszést és helyeslést tartalmazó felirat, mint éppen az utolsó időben.

A macedon mozgalom.

Konstantinápoly, július 15. Monasztiri konzuli jelentések szerint a múlt hónapban a picsevoi kerületben kétszer ütköztek össze bolgár és albán, háromszor pedig bolgár és szerb bandák. A kasztoriai kerületben Kohle bandafőnököt négy emberrel és Traiko bandafőnököt ugyancsak négy emberrel lepték meg és fogták el. 6-án a csapatok és basibozukok Postvisteben, Kasztóriától északra 12 tagú bandát vettek körül, mely Mitresz vezető alatt állott, de a banda éjjel elmenekült. Utolsó időben a komitácik tiz gyilkosságot követtek el.

Egy örült férj rémtette.

Budapest, július 15.

Megrendítő szerencsétlenség történt ma reggel a Ferenc-körut 2. számú házában. Egy előkelő bnhivatalnokot örület lepett meg és rohamában megfojtotta fiatal feleségét. A rómes katasztrófáról tudósítónk a következő részleteket jelenti:

Makkay Iván, ceglédi születésű harmincegy éves banktisztviselő, hat évvel ezelőtt még huszárőhadnagyt volt. Akkor Hódmezővásárhelyen állomásozott és ott megismerkedett Hollóssy Ede gyógyszerész fiatal leányával, Jankával. A ragyogó szépségű leányt a főhadnagy megszerette és miatta kilépett a had-

sereg kötelékéből, hogy feleségül vehesse. Az esküvő megtörtént és a fiatal házaspár Budapesten a Ferenc-körut 2-4. számú házba költöztek.

A férfi a leszámítoló és pénzváltó bank közraktári kirendeltségénél kapott állást, ahol gyorsan haladt előre pályáján és hamarosan helyettesraktár-főnök lett. A fiatal házaspár rendkívül boldog családi életet élt. Három gyermekük volt, az öt éves Eva, a három éves Iván és a hét éves Béla. Utóbbi időben a házaspár életük boldogságát azonban megzavarta a férj betegsége. Ideges főfájások lepték meg, amelyek annyira gyötörték, hogy négy héttel ezelőtt hat hónapi szabadságot kapott a hivatalában. Akkor leutaztak Hódmezővásárhelyre felesége szüleihez. Itt voltak egészen e hónap 12-éig. Kedden tértek vissza a fővárosba legkisebb gyermekükkel. A kis Évát és Ivánt szülőiknél hagyták.

Makkayn ugyanis az elmezavar tüneteit vették észre és azért jöttek a fővárosba vissza, hogy valamelyik hideggyógyító intézetben helyezték el. Velük jött egyik rokonuk, özvegy Darácsiné magánzónő. Szerdán ezután Makkay különös tünetek mutatkoztak. Felesége éppen kis gyermekét dajkálta, amikor Makkay toborzólva ugrott fel a helyéről és rákiáltott a megdöbbent asszonyra:

— Vágd földhöz azt a gyereket, vagy én vágom a földhöz!

Nagy nehezen sikerült csak lecsillapítani a dühöngő embert. A fiatal asszony azonban féltette férjétől a csecsemőjét és még szerdán átadta a házban lakó Hajós Bélánénak. Makkay mégis nem tudott megválni a férjétől és szerető gonddal ő maga ápolta. Tegnap oly gyanusan viselte magát Makkay, hogy a házmester, Kovács István, aki azelőtt a Lipótmezőn ápolt volt, nyomban észrevette a veszedelmet. Figyelmeztette a házban lakó orvost erre, aki megvizsgálta a beteget és megnyugtatta az aggódókat:

— Ez csak csendes örület. Nem lesz veszedelmes!

A házmester ennek dacára is erősítette, hogy ő veszedelmesnek találja Makkayt. Neki gyakorlata van ebben és ajánlja, hogy a szerencsétlen embert szállítsák el hazulról. A figyelmeztetésre megdöbbent asszony a házban lakó rokonával, Darázs Lászlóval a szomszédos kávéházba mentek, ahonnan a Lipótmezőre telefonáltak. Innen azt a választ kapták, hogy nincs hely a Lipótmezőn. Ilyenformán a veszedelmessé vált elmebeteg embert a lakásban kellett tartani éjszakára. Kovács István aggódott a fiatal asszony sorsa iránt és a lakásban akarta tölteni az éjszakát. Makkay azonban ráförmedt:

— Mit akar itt! Menjen ki!

A fiatal asszony is kérte a házmestert, hogy hagyja magukra őket, mert a jelenléte csak felbőszíti a férjét. Ő majd gondolja az éjszaka. Azt tervezték, hogy ma helyezik el valamelyik szanatoriumban. Este a házaspár magára maradt és Makkay látszólag lecsendesedett. Az éjszaka minden baj nélkül mult el. Reggel a fiatal asszony korán felébredt és takarításához fogott. Ugy nyolc óra tájban leült az asztal mellé, hogy a reggelizet fogjon. A férfi ekkor kiugrott az ágyból, rávetette magát az asszonyra, a földre teperte és megfojtotta. Azután kihozta a folyosóra és rémesen kiáltozta:

— Segítség! segítség!

A házbeliiek tudták, hogy Makkay beteg és amikor hallották a kiáltozását, sejtették, hogy nagy baj történt. Az első volt, aki a kiáltozásra a beteg mellett termelt, Kovács István házmester és Miklós Balázs géplakatos, akik lefogták a dühöngő embert és bevitték a lakásába. Itt a hálószobában borzalmas látvány tárult eléjük. A fiatal asszony a földön hevert a trumószekrény előtt, eltorzult arccal, mozdulatlanul. A szobában borzalmas tusakodás nyomai látszóttak. Nyomban értesítették a mentőket és a rendőrséget. A mentők automobilon siettek a rémes eset színhelyére, ahol a mentő orvos azonban már csak a szerencsétlen asszony halálát tudta konstatálni.

A rendőrség emberei Makkayt a főkapitányságra vitték, ahonnan elszállították a Lipótmezőre. A rendőrorvos megvizsgálta a halottat s konstatálta, hogy legalább öt percig kellett fojtogatni, míg megfulladt.

Megrendítő jelenet volt, amikor a megőrült ember kezeit tördelve hörögte:

— A gyermekeimet hagyjátok megcsókolni!

A holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállították. A rendőrség a lakást lepecsételte.

INNEN-ONNAN.

Rózsa Sándor és a «keménylások»

A szegedi betyár-vezérnek, Rózsa Sándornak sok mindenféle még nem ismert apró dolgát tudják, némely öregebb emberek a szegedi tanyákon. Ilyen az az eset is, amelyet egyik tanyai tudósító ír le a «Sz. N.»-nak az alábbi történetben. Rózsa Sándorról tudott dolog volt, hogy rettentő ellensége volt a keménylásoknak.

Azokat az apró tolvajokat nevezték akkor keménylásoknak, akik a banditák biztonságát holmi csip-csup lopásokkal, birka-elhajításokkal veszélyeztették. Ezeket jobban üldözte Rózsa Sándor, mint maguk a zsanádok. Több példát jegyeztek föl erről. Ilyen eset ez is, amelyet a tudósító egy gazdától hallott, akinek az édes apjával esett meg a dolog.

Rózsa Sándor egyszer többemagával beállított Mátéékhoz. Nem nagyon szívesen látták biz' ottan.

— Hát aztán mi lelte kendet, Máté bátyám, hogy olyan csáléra áll az orra? — kérdezte a zömök, magyaros képű, fekete ember, Rózsa Sándor, az özbecsavarodó gazdát.

— Sömmi. Sándor öcsém, szolt a kérdezt a kemence padkjáról.

— Sömmi. Hm, — dohog magában Sándor öcsém. — Máskor nem így szokott kend minket fogadni, — folytatja gyanusan pislogva a gazdára.

— Az igaz, Sándor öcsém, de máskor tik is böcsülettel fölkerestetek, aztán itt fogyasztottatok el, amit jó szívvél elébetök töttem, nem éjszakának idején rövidítettök mög a böcsületes embört.

— Mit beszél kend? — kérdi a hatalmas betyár vezér — mit csináltunk mink kendnek kárt?

— Mit beszélnek, — pattog vissza az öreg magyar, — hát nem a te embőreid vitték el az éjszaka a félesztendős bornyumat innen az udvarbul? Hát mikor rájuk kiáltotam, hogy kifélék, mit akarnak, nem azt kiáltották vissza, hogy befodja kend a száját. Rózsa Sándor bornyuhust öhetnék, no hát mond asszony, ugy volt-e igaz?

— Ugy volt, — suttogott a sápadt asszony, a gazda felesége. A két subanckorban levő fiuk mocani se mert azóta, mióta a betyárok szokásuk szerint beparancsolták s leültették őket a szobában, nehogy ittőlük hirt adhassanak valakinek.

— Ugy volt? — dörmögött Rózsa Sándor. Nagyon félelmes volt a hangja. Nem ismerték meg, hogy ki volt, vagy hányan voltak?

— Ketten voltak lovon, szür volt rajtuk, egyebet nem tudunk, — feleli a gazda. — Bizony neköm rossz szul esött, hogy ilyet töltötök velem.

Mint a menykőcsapás, oly zuhanással csapott a rablóvezér barna ökle a keménylásokra. Sápadtan ugráltak föl cimborái s a házinép is meredten nézett maga elé, látván, mily vihart okoztak a gazda szavai.

Fölállt aztán Rózsa Sándor s indult kifelé. Cimborái utána mentek. Pár pillanat múlva egyre távolodó lödöbögés tudatta a remegő háznéppel, hogy a betyárok eltávoztak meg sem izelve a zöld kancsóban eléjük tett bort.

— Jaj, mit tött kend? — jajveszékelt az asszony, kezeit tördelve. — Végünk lösz.

— Isten kezében vagyunk mindnyájan, — felelt a gazda s kifordult a házból, hogy dolga után lásson, esteledvén az idő.

A göncölszekér már jól félrebillent az acélkék ég tükrén, midőn lödöbögés zajára ébred föl Máté gazda, ki az esz alatt aludt szobájában.

Gőzölgő lovakon a betyárok érkeztek vissza, élükön Rózsa Sándorral.

— Máté bátyám, haragszok kendre — kezdte a betyárvezér — amiért ilyen kutyaságot el tudott kend hinni fölőlem. Itt vannak azok, kik a kend bornyuját elvitték s odamutatott az előtte reszkető két alakra.

— Ki vitte el a bornyut? — rivalt rájuk erős hangon.

— Mink, — volt az alázatos felelet.

— Tik ugy-e? — kérdi tovább gunyosan, — de az én nevemben ugy-e, mi? A bornyúért fizettök 60 pengőt a gazdájának! No csak rajta!

Remegve bontogatta ki az egyik a kislajbli zsebeiből a zsiros bugyelárist s a csillagfénynél nagy tapogatta szedegette ki a bankókat belőle s nyujtotta a meglepetésében mozdulni is alig tudó gazda felé.

— Vögye el kend azt a pénzt, az a kendé, a bornyú ára, amit ezek a kutyák meghámoztak, — riad a gazdára.

— Most meg vetközzetek le! hangzott a parancs. Szó nélkül engedelmessékednek.

Rémes csatogással szaggatta Rózsa Sándor drótvégű karikása a földön fetregő, jajgató két meztelen felsőtestű alak bőrét. A föld vértől ázott.

— Nos most öltözzetek föl s aztán előre! Máté bácsi, van-e hiba a böcsületömben.

— Nincs, Sándor öcsém, semmi hiba, sincs benne.

— De a kend nyelve járásában se legyen ám hiba! No Isten maradjon...

Reggel két átokházi ismerős juhászt a *magyari erdő szélén felkötve találtak*.

— Rózsa Sándor tötte, — suttogta a nép s ott lögtak harmadnapig, míg a hivatalos emberek értük jöttek s eltakarították. De azt soha sem tudta meg biztosan a közönség, hogy miért akasztatta fel őket a nagy paraszt, mert Máté bácsi vigyázott a nyelvére. Most is csak már özbecsavarodó fia mesélte el nagy titokban ezt a kis történetet.

Kavics.

NAPIHIREK.

Budapest, július 15.

— (Időjárás.) A maximum keletre került és északnyugaton tovább súlydott a levegőnyomás. — Európa nyugati részén zivataros esők fordultak elő. Különben pedig az idő meleg és jobbra derült volt.

Hazánk időjárásában annyiban történt változás, hogy ma reggel az Altöldön élénk délkeleti szelek léptek fel.

Jóslat:

Igen meleg és tulnyomóan száraz idő várható.

Hőmérséklet: + 29.5 C. fok.

— (Udvari és személyi hírek.) Bécsből jelentik: *Rajner* főherceg ma reggel Krakkóból ideérkezett. — *Nyiri* honvédelmi miniszter este Budapestre ideérkezett.

— (Megye és város egymás ellen.) Baranyamegye és Pécs város küldöttsége tiszteltette ma *Tisza* István gróf miniszterelnöknel és *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszternél. Mind a két küldöttséget báró *Fejérváry* Imre főispán vezette, de a vármegye is, a város is *ugyanegy dolognak másként való elintézését* kérte. Baranya vármegye szónoka, *Kosztics* Kamil alispán arra kérte a minisztert, hogy a most építendő vasutat Báltaszék—Mohács—Baranya—Monostor—Eszék irányában építsék ki, míg a Pécs város szónoka, *Majorossy* Imre polgármester a vasutnak Báltaszék—Pétervárad—Pécs felé való kiépítését sürgette. A miniszterek inkább Pécs város kérését támogatták, de mindketten megígérték, hogy előbb még egyszer behatóan tanulmányozzák a dolgot.

— (Királyunk találkozása a szász királlyal.) Bécsből diplomáciai részről közlik, hogy *Ferenc József* király Gasteinban meg fogja látogatni a szász királyt, mert királyunk ugyanolyan okból nem viszonzotta György király látogatását Drezdában, amiért Londonba se utazott el.

— (Tallian miniszter utja.) Vizaknáról jelentik: *Tallian* Béla földmivelségi miniszter tegnap Vizaknára érkezett és megtekintette a fürdőépítéseket. A minisztert *Ambrus* Károly polgármester üdvözölte. A miniszter este Nagyszébenbe utazott. — Nagyszébenből jelentik, hogy Tallian miniszter tegnap este odaérkezett. Hivatalos fogadás nem volt. A miniszter ma reggel Fogarasra utazik.

— (A szász trónörökös.) Bécsből távirják, hogy az a hír, mintha a szász trónörökös volt nejjével Tátrafüreden találkozónék, teljesen alaptalan. A fenforogó viszonyok közt ilyen találkozás teljesen ki van zárva.

— (Frigyes főherceg Tátrafüreden.) Löcséről táviratozza tudósítónk, hogy *Frigyes* főherceg jul. 17-én családjával együtt *Tátrafüredre* érkezik, ahol aug. közepéig marad.

— (Főuri esküvő.) Loósi és egervári *Solymosy* Ödön báró, a főrendiház örökös tagja, jelenleg a lövői kerület országgyűlési képviselője, holnap, szombaton, Héderváron tartja esküvőjét *Zichy* Angela grófnővel, néhai zichi és vásonkeői *Zichy* Zsigmond gróf leányával, *Khuen-Héderváry* Károly gróf ö felesége személye körüli m. kir. miniszter unokahúgával.

— (Hetvenötezer ember sztrájkja.) Észak-Amerikát s Angliát veszedelmes sztrájk fenyegeti. Chicagóban a henteslegények sztrájkba léptek a hustrósztt ellen. Körülbelül 50.000 ember sztrájkol s a közel jövőben még 25.000 ember

sztrájkja várható. A sztrájkra az adott okot, hogy a henteslegények béremelését a munkaadók nem teljesítették. Érdekes, hogy a vasuti munkások is szolidaritást vállaltak a hentesekkel. New-Yorkban 4000 vasuti munkás megtagadta a szolgálatot s az Európába induló husküldeményt nem akarták felrakni. Egyes nagy importőrök beszüntették a szállítást. New-York huskészlete alig egy hétig fog eltartani. Ha megegyezés nem jön létre, hushiány áll be Északamerikában.

A mindinkább terjedő sztrájk Angliát kiszámíthatatlan bajokba sodorhatja. Anglia husfogyasztásának nagy részét az Egyesült-Államok, Argentina és Ausztrália szolgáltatja. Anglia hajókon kapja a húst s azért a hus ára Angliában olcsóbb is. Különösen az angol közép- és munkásosztály szükségleteinek piaca Amerika. Amerikából a múlt esztendőben 154 millió dollár értékű marhahúst szállítottak át Angliába. Ausztrália s Argentina is szállít ugyan húst, de ez korántsem pótolhatná a nagy hushiányt. Angliában a vágóhidak rosszak s nem sok gondot fordítottak rá az Amerikából való exportálás következtében.

— (Gyémántmise.) *Boltzár* József esztergomi püspök és érseki helynök tegnap tartotta Esztergomban a főszékese gyűlését. A misén az egyházmegyei papság, a megyei tisztikar *Horváth* Béla főispán vezetése alatt és nagyszámú közönség vett részt. Istentisztelet után kétszáz terítéki banket volt, amelyet a hercegprimás adott helynöke tiszteletére.

— (A zöld szín és a horvátok.) Furesa háborúság támadt az Ogulin közelében levő Astoria katolikus lakossága közt. Az ottani plebániatemplom falában ugyanis zöld téglák is vannak s ezek szemet szurnak a horvátoknak. Követelték tehát, hogy a zöld téglákat távolítsák el s azok helyett kék téglákat építsenek a templom falába, mert a zöld — magyar szín. A lakosság bejelentette, hogy kész az átépítés költségét viselni. A plebános erről hallani sem akart s erre a parasztok egyértelműleg elhatározták, hogy nem járnak a templomba, sőt át fognak térni az orthodox hitre. Ertesítették *Maurovics* zengyi püspököt, hogy ne jöjjen bérmálni Astoriába, mert ők nem lépik át a templom küszöbét. A püspök csakugyan elkerülte az astoriai híveket és elrendelte, hogy azok Ogulinba se mehessenek át bérmálásra.

— (A bécsi nagy tűz.) Mint Bécsből jelentik: A Domherren-Hof tegnapi égésekor 25 tűzoltó, a kivonult tűzoltóság egy negyede többé-kevésbé megsérült.

— (Visszatérő kivándorlók.) Az «Adria» tengerhajózási társaság fiemei igazgatóságához érkezett távirati jelentés szerint az «Ultonia» kivándorlási Cunard-gőzös 152 harmadosztályu utassal vasárnap New-Yorkból visszaindult. A hajónak menetrend szerint e hó 24-én kellene Fiuméba érkezni, de minthogy New-Yorkból 5-ike helyett csak 10-én indult el, Fiuméba is néhány nappal később érkezhetik csak meg.

— (Santos Dumont elesüggött.) *Santos Dumont* az ismert braziliai léghajós feladja a harcot s elesüggötten visszavonul attól a versenytől, amely St.-Louisban talán dicsőséget s sok pénzt szerzett volna számára. A léghajós tegnap érkezett Párisba s kijelentette, hogy nem vesz részt a st.-louisi versenyen. Santos-Dumont nagyon elkeseredett, mert léghajóját erősen megrongálták St.-Louisban.

— (A francia nemzeti ünnep.) Párisban tegnap délelőtt pompás időben tartották meg a Longchampion szokásos ünnepi csapatszemlélt. Pont 8 órakor érkezett *Loubet* elnök a tuniszi bejjel, kiket egész uton élénken üdvözölt a közönség. A téren *André* tábornok hadügyminiszter, a vezérkar és a katonai attasék fogadták az elnököt és vendégét. Miután az elnök és a bej kocsin vonultak el a csapatok előtt, a nézők a dohogóra mentek, mire megkezdődött az elvonulás. A csapatszemle után visszatért *Loubet* elnök és a tuniszi bej Párisba.

— (Drótnélküli táviró az Adrián.) Annak idején mi is hírt adtunk róla, hogy Antivari és Bari között drótnélküli távirót akarnak létesíteni az Adrián át. A két táviróállomás, mint most a «Piccolo» értesül, már elkészült és megnyitása nagy ünnepséggel fog megtörténni. Az olasz szenátus, a kamara és a sajtó

képviselői Bariban gyülekeznek, honnan a «Puglia» hajón mennek át Antivariba, hol a montenegrói kormány ünnepélyes fogadtatásban részesíti a vendégeket. Ugyanezen alkalommal az adriai olasz flotta is elmegy az antivarii kikötőbe.

— (Közgyűlés.) A Hűvösvölgy és Környéke Erdékelteinek Egyesülete július hó 24-én délelőtt 11 órakor a Holtzspach-féle «Orvvadász-vigadó» helyiségeiben tartja első évi rendes közgyűlését.

— (A mentőügy országos szervezése) alkalmából olyan közlések jelentek meg több napilapban, amelyekből a tájékozatlanok azt magyarázhatják ki, hogy a hazai mentőegyesületek a már fennálló tűzoltóintézményekbe olvadnak be. Ezzel szemben a budapesti önkéntes mentőegyesület igazgatósága kijelenti, hogy a már fennálló mentőegyesületek továbbra is mai szervezetükben működnek. Minthogy azonban önálló mentőegyesület csakis nagyobb, főképpen egyetemenl bíró városok szervezhetnek és tarthatnak fenn eredményt, magától értetődik, hogy mindenütt másutt a már működő tűzoltóintézetek keretén belül igen sikeresen lehet alkalmas mentő-alesztályokat (csapatokat) létesíteni.

— (Nyomoruság Torontálban.) Rossz napoknak áll küszöbén Torontálmegeye, becéző néven a mi Kanaánunk. A tejjel-mézzel folyó megyében ugyanis óriási károkat okozott a szárazság. Hogy milyen szomorúak itt az állapotok, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a *nagybecskerek* pénzügyigazgatóságához eddig *nyolcvankilenc* községből érkezett elemi kárbejelentés. És pedig a tartós szárazság s az ebből származó rozsdá és rovarok okozta súlyos károkból kifolyólag, amelyek alapján most *adóelengedést* kérnek. Nyolcvankilenc községet, a hatalmas megye felét döntötte hajba a rossz időjárás. Annyit sem hozott földje, amennyi az adóra kellene. A fekete földű Torontálban, az ország legdusabban termő helyén. Adóra sem telik; hát majd hogyan futja egy esztendőig, a jövő aratásig, a mindennapi kenyérre? Bizony csak adósságszínalásból. A nagykamatu takarékpénztárakban halomra gyülik majd a sok váltóleszámitolás. Egymásután folyomodik a sok kisgazda kölcsönért és kölcsönért... Nyolcvankilenc község kárából így lesz tíz-husz takarékpénztárnak zsiros haszna. Már ez a világ folyása bizonyosságú annak az axiómának, hogy nincsen kár — haszon nélkül.

— (Pavlovics újabb botránya.) A nagykikindai vasuti állomás hírhedt botrányhőse, *Pavlovics* Ljubomir ismét beszéltet magáról, még pedig ezúttal igen sikerült formában: amennyiben most ökelmét igazgasága miatt oly alaposan elrakták, hogy szó szoros értelmében lepedőben vitték haza, hol hetekig őrizhetü majd az ágyat. Az esetről a következő tudósítás érkezett Törökbecseről:

A botrány *Melence* torontálmegeyei fürdőn történt. A fürdőnek, mely a melencei gör. keleti szerb hitközség tulajdona. *Pavlovics* az orvos. *Pavlovics* — aki alaposan bebizonyította már, hogy nem barátja a magyar szónak — szerb színtársulatot szerződött, de a közönség nem igen látogatta az előadásokat s vasárnap este olyan kevés ember volt kíváncsi a szerb előadásra, hogy a társulat igazgatója kijelentette, hogy az előadást nem tartja meg. A közönség zúgolódott s különösen *Teodorovics* Dusan takarékpénztári igazgató adott hangosan kifejezett elégedetlenségének. Ezt meghallotta *Pavlovics*, aki a színtör előtt állott és kijelentette, hogy az előadást az ő rendelkezése nem tartják meg és felhasználta az alkalmat, hogy sértően nyilatkozzék a magyar közönségről is, amely nem látogatja a szerb előadásokat, *Teodorovics*ra pedig rámondott, hogy ne avatkozzék az ő dolgába. Ebből szóváltás keletkezett, amely igen élessé vált. Végre *Pavlovics* kiharancsolta a közönséget a színházból és ugyanezkor vaskos gorombaságokat mondott *Teodorovics*nak, aki erre rávetette magát *Pavlovics* képviselőre, *többször arcultotta s botjával véresre verte. A verekezésben résztvettek többen is, akik mind Pavlovics ellen fordultak, akit állítólag annyira összeverték, hogy hetekig fogja nyomni az ágyat.*

— (Nagy vasuti szerencsétlenség.) *Glenwood*nál a Chicago and Eastern Illinois-vasut egy vonata, melyen egy egyházközség tagjai tértek vissza évi kirándulásukról — mint Chicago-ból jelentik — *Momence*-parkba, összeütöztött egy tehervonattal. A kirándulók közül *18-an szörnyet haltak*, 68-an súlyosan megsebesültek.

— (A kártya áldozata.) Elegáns fiatalember jelent meg tegnap délután a Vigaszínház háta mögötti nyomdában és különös megrendelést tett. Körleve-

leket akart szétküldeni Európa összes uralkodóihoz, amelyben felkéri őket, hogy az egyes városokban a nép figyelmeztetésére függeszszék ki a kártyának 32 figuráját, amely már annyi embert tönkre tett. Az üzletvezető — látva, hogy nem épelméjű emberrel van dolga — mindent megígért és boldog volt, amikor a különös idegen távozott. Rövid idő múlva azonban visszatért ismét a fiatalember a nyomdába és újabb körlevél megrendelést akart tenni, amelyben az emberiséget figyelmezteti, hogy alvásra egyáltalában nincs szükség, mert az alvást nagyon jól lehet levegő beszívással pótolni. Mivel a helyzet kezdett kellemetlenné válni, felkérte az üzletvezető a különös viselkedésű idegent, hogy kövesse őt a másik nyomdába, mert az újabb megrendelést csak ott lehet eszközölni. A fiatalember szó nélkül engedelmessé vált a felszólításnak. Az üzletvezető pedig a nyomda helyett a — főkapitányságra hajtatóit vele. A főkapitányságon kint, hogy a fiatalember azonos *Veréby* Imrével, akit már napok óta keresnek rokonai, akik megrongált egészsége helyreállítása céljából egy gyógyintézetbe hozták Szegedről, ahol a fiatalember egy előkelő pénzintézet tisztviselője volt. A jó családból származó fiatalember rossz társaságba keveredett, akiknek áldozatává lett. Mind szenvedélyesebben kártyázott, napokon és éjjeleken át egyfolytában, míg ennek következtében elméje megháborodott. A szerencsétlen fiatalembert egyik budai elmegyógyintézetbe helyezték el.

— (A borislavi sztrájk.) *Borislav*ból táviratozzák, hogy a sztrájk tovább tart. A helytartóság felszólította a sztrájkolókat és a gyárosokat, hogy nevezzenek meg négy-négy bizalmi férfit egy békéltetőbizottságba, de a munkaadók elhatározták, hogy nem vesznek részt a tárgyalásokban.

— (Az utolsó bikaviadal.) Egész ittdőzésük alatt tegnap este volt a legszínesebb estéjük a bikaviadaloknak: a közönség csak most kezd igazán belemelegedni a bikaviadatok szokatlan izgalmában s tegnap már a legjámorabb közönség is kendőket lobogtatott, kalapokat dobált a porondra s virágözönnel árasztotta el *Poulyt*. Hangzott a kiáltás:

— Leölni, leölni!

A megtisztelő felhívásnak azonban a torero, sajnos nem tehetett eleget egy hivatalos aktus következtében, mely alábbi módon folyt le:

Mikor az utolsó bika felvonulása előtt az espada megjelent, jobbában rövid széles kard csillogott, melyet magasra tartva, engedelmet kért a zsűritől a bika leszurására. Alig, hogy megvolt azonban az engedély, belépett a porondra *Schmidt Ede* rendőrfelügyelő egy rendőrrel s a tilalom jeléül elvette a kardot *Poulyt*ól, ki azt csak hosszas vonakodás után engedte át. A közönség akkor hatalmas zajban tör ki s jobbról, balról harsogott a kiáltás:

— Le kell szurni, le kell szurni!

Pouly mutogatta, hogy kard nélkül nem teheti, de a zsivajt csak akkor váltotta fel harsány éljenzés, mikor *Pouly* a szokottnál is nagyobb vakmerőséggel ingerelte a bikát s végül markirozta a beszurást. Az esti még *Leigion* is birkózott egy üszövéi, ez alkalommal szintén sikerrel. A közönség csak hosszas tapsolás s éljenzés után szlott szét.

— (Halálra gázolt aggyastyán.) Borzalmas halál érte *Hauser* Albert alsó-petényi (Nógrádm.) nagybirtokost. A közel nyolcvan éves aggyastyán fiatal lovakat fogatott kocsjába, hogy azokat összeszoktassa. Az öreg ember maga vette kezébe a gyeplőt, de nem bírt a csikókkal, amelyek vágatás közben a gyeplővel együtt a kocsi alá rántották és halálra gázolták. *Hauser* nevezetes ember volt Nógrádban. Mint egyszerű munkás kezdte életét s szorgalmával, ügyességével annyira vitte, hogy a vármegye legnagyobb földbirtokosai közé tartozott.

— (Cipészek értekezlete.) A cipészkiparosok július 18-án, este hét órakor, VIII. Népszínház-utca 23. sz. alatt levő *Kolozsváry*-féle vendéglőben értekezletet tartanak.

— (Automobilszerencsétlenség.) Münchenből táviratozzák, hogy *Hobeustrass* közelében egy automobil elgázolt egy szekeret, amelyben egy ottani tanító ült egész családjával. Az automobil száguldva vágott tovább a szerencsétlenség helyéről, de távirati megkeresésre *Haid*ban sikerült az automobil megállítani és tulajdonosát letartóztatni. Az elgázolt tanító és családjának valamennyi tagja életveszélyes sebesüléseket szenvedtek.

— (Letartóztatott szélhámosok.) E hó elején az Orient szállóba két nő tért be. Podgyászuk nem volt. Azt mondták, hogy a napokban érkeztek. A legdrágább szobát vették ki s drága ételeket rendeltek. Egy hét múlva megszöktek. Ugyanígy tettek azután a London szállóban, ahol azonban gyanusakká váltak, figyelték őket. Egyiknek azonban sikerült megszökni. A másikat a rendőrség letartóztatta. Grausz Amáliának mondta magát s hogy foglalkozása: pincéző. Társa: Tili Károlyné született Hüter Agnes néven szerepelt. Kiderült, hogy ezek magánfeleknél is vettek fel lakást, onnan is rendszeresen megugorva.

— (A 80.000 koronás) harmadosztályú legnagyobb főnyeremény ismét Török A. és Társa bankházában (Teréz-körút 46.) nyertett meg, a harmadik osztály húzásának utolsó napján.

— (Női gyászruhák.) Gyászruhákat alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alhossza.

x Almatlanság kizárva, ha a Müller Albert ur (Budapest, V. Vadász-utca 42—P.) feltalált kettős villamos delejes keresztjét R. B. 86.987. sz. fogja viselni, amint ezt a következő levél is fényesen igazolja: Igen tisztelt Müller ur! Rövid idővel ezelőtt megrendeltem önöktől a kettős villamos delejes keresztet R. B. 86.967. sz., sógorom, Weber Károly részére, kinél az oly hatást gyakorolt, hogy pár napi használat után a beteg sokkal könnyebben érezte magát, lélekzetvétele jobb lett és almatlansága teljesen elmúlt. Mivel magam is látván keresztjének áldásos hatását, küldöm tehát úgy a magam, mint a feleségem részére egy-egy keresztet. Kelt Ruderfalva, 1901. február 19. Teljes tisztelettel Schret Mátyás.

x Főhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az «Adria» szállóval szemben létező női-divatáruházára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Jászai Mari a budai szinkörben. Kitérő vendégszerelésben volt része tegnap este a budai szinkörnek. «Medea» címszerepében lépett fel a nagy tragika, Jászai Mari és az ő utóérheden művészi játékával ugyiszólván extázisba hozta a zsufolt házat, melynek közönsége nem győzött eleget tapsolni érzésteljes és kitérő játékának, jó partnere volt Jázon szerepében Keszler, aki szépen és megmondottan adta szerepét, nemkülönben dicséretet érdemlő Paula, Kápolnai Juliska, Bartha és Réthely, kik szintén sok igyekezettel iparkodtak a nagy művésznő játékának méltó keretét szolgáltatni.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Niemetz Gyulát elítélték. Az ominózus módon eltűnt akták nélkül tíz napig tartott Niemetz Gyula és bűntársainak póre, mely végre a társaság elítélésével végződött. A törvényszék ugyanis a közbíró, továbbá dr. Vig Viktor panasztevő ügyvéd, valamint a védők meghallgatása után tegnap este 6 órakor hirdette ki ítéletét. A bíróság, melynek dr. Szepessy volt az elnöke, Niemetz Gyulát 3 évi és 6 havi börtönnel, Budinszky Ottót 1 évi börtönnel, Hartstein Zsigmondot 1 évi börtönnel s Brenner Lipótot 7 havi börtönnel sújtotta, Lévai Gézát 1 hónapi fogságra ítélték. Az ügyész súlyosbításért felebezett és felebeztek a védők, valamint az elítéltek is.

— A gyóni templomfosztogató. Még 1902. év végén a gyóni ág. ev. templomból két árvapersely tűnt el, mikor a harangozó a templomban volt. Körülbelül ugyanakkor egy ottani földmivesnek feltörték az istállóban levő zárt ládáját s onnan néhány darab férőruhát loptak el. E ruhákat egy évvel később találták meg K. Kovács István ujfaluai szolgáembernél, akiről kitudódott, hogy 1902. karácsony táján Gyónon járt. Kovács úgy a csendőrség, mint a járásbíró előtt, nemkülönben a vizsgálóbírónál mindkét lopást bevallotta. A pestvidéki törvényszéken Rónay Kamill elnöklésével ma tárgyalták a templomrabló ügyét, akit az ügyész kétrédbeli minősített lopás miatt vádolt meg. A vádlott ma mindent letagadott, azzal védekezett, hogy a nála megtalált ruhákat egy ismeretlen embertől vette meg. Az elnök elébe tartja a csendőrség előtt tett vallomását s kéri:

— Hát miért vallott be mindent a csendőrségnél?

— Mert hát pofon ütött a csendőr.

— Hát a járásbírónál és vizsgálóbírónál is vallott, holott ott csendőr sem volt?

— Minekutána a csendőrségnél így beszéltem, azt gondoltam, ott is be kell vallani — válaszolt a vádlott.

Tanu ugyan nem volt, de mivelhogy a vádlott a vallomás visszavonását semmivel sem tudta indokolni, a bíróság két rédbeli lopás miatt, büntetlen előlételere való tekintettel hét havi börtönrre ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

A nemzetközi szövetkezeti kongresszus. Az idei szeptember 5–8-ig tartandó nemzetközi szövetkezeti kongresszus programját most teszi közzé a kongresszust rendező Szövetkezetek Nemzetközi Szövetsége. A kongresszus az Országos Magyar Gazdasági Egyesület épületében lesz. Megvitatásra a következő kérdések kerülnek: 1. Fogyasztási szövetkezetek szervezete és működése. Előadó: Müller Hans dr., a svájci szövetkezetek szövetségének vezetőtitkára. 2. Az állam kötelessége a szövetkezetekkel szemben. Szükséges-e anyagi támogatás az államtól s ha igen, mily formában? Előadó: Rocquigny gróf, a nemzetközi szövetség francia osztagjának elnöke. 3. A szövetkezeti hitel centralizálása és a központi bank. Előadó: Caspero, a németországi mezőgazd. szövetkezetek neuwied-i központjának vezérigazgatója. 4. A szövetkezeti mozgalom lassu fejlődése keleten. Ennek okai és orvoslása. Előadó: Duca M., a romániai Creditul Agricol ügyvezetője.

A kongresszus napirendje a következő: Szeptember 5-én délelőtt 10 órakor a központi bizottság gyűlése. Délután 4 órakor szövetkezetek megtekintése. Délután 6 órakor kirándulás a Széchenyi-hegyre. Ismerkedés a Hungaria-szállóban. Szeptember 6-án délelőtt 9 órakor a kongresszus első gyűlése. Délután 4 órakor szövetkezetek megtekintése. Este 7 órakor színházi előadás. Szeptember 7-én délelőtt 9 órakor gyűlés. Délután 4 órakor kirándulás a Margitszigetre és diszlokoma ugyanott. Szeptember 8-án délelőtt 9 órakor gyűlés. Délután 3 órakor a monori szövetkezeti gabonarakár megtekintése. Este 7 órakor dr. Müller Hans vitett képes előadása az Urániában. Szeptember 9-én pénteken elutazás Belgrádba, esetleg Bukaresztbe az ottani szövetkezetek megtekintése végett.

A kongresszussal kapcsolatban tudvalevőleg nemzetközi szövetkezeti kiállítás lesz az Iparművészeti Múzeumban: szövetkezeti terményeket, grafikai táblázatokat, statisztikai kimutatásokat állítanak ki. A bejelentési határidő július hó 25-ike. A kiállításra már eddig is különböző országokból sok és igen érdekes tárgyakat jelentettek be. A kongresszust előkészítő magyar bizottság tervbe vette, hogy a szövetkezeti kiállításon bemutatja a magyar szövetkezeti irodalmat is. Ez uton is kéri a szövetkezeti irodalom terén munkálkodó magyar írókat, hogy munkáikat legkésőbb augusztus hó 20-ig küldjék be a bizottsághoz. A szövetkezeti kiállítás a kongresszus ideje alatt reggel 8 órától este 7 óráig nyitva lesz. Megtekintése díjtalan s magán a kongresszuson is minden érdeklődőt szívesen látnak.

A tanítók szociális kiképzése. A Magyar Gazdaszövetség elhatározta, hogy a tanítók számára a m. kir. földmives iskolákban rendezett szünidei tantolyamokon előadásokat fog tartani a szociális kérdésekről, melyek jelentősége folyton fokozódik s melyekkel foglalkozni első sorban azok kötelessége, akik mint a néptanítók a néppel állandó érintkezésben vannak s akik a falvak lakóit minden szépre s jóra nevelni hivatvák. Az előadásokat a tanítók szociális munkásságának szükségességéről Bernát István, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója és Meskó Pál a Magyar Gazdaszövetség titkára fogja tartani. Ilyen előadások lesznek az algyógyi, a pápai, a rimaszombati, a csákvári, a jászberényi, a nagyszentmiklósi és a hódmezővásárhelyi szünidei tantolyamokon.

Pályázat erdészeti ösztöndíjakra. Az Országos Erdészeti Egyesület «Bedő Albert alapítvány»-ból

pályázatot hirdet egy 600 koronás ösztöndíjra. Az ösztöndíj az Országos Erdészeti Egyesület tagsági kötelekében álló magyar erdősítők és erdészeti altisztek olyan szegénysorsu, szorgalmas és jó előmeneteli fiai számára alapított, kik az erdészeti pályára készülnek s szaktanulmányukat a selmeci m. kir. erdőkadémián szándékoznak végezni. A bélyegtelen folyamodványokat augusztus hó 15. napjáig az orsz. erdészeti egyesület titkári hivatalához (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) kell benyújtani.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Változatlan külföldi árjegyzések hatása alatt az irányzat nálunk kezdetben egy kissé ellanyhult, később azonban fedezésekre kellemesebb volt.

Malmaink ma jó kínálat folytán az üzlet kezdetén azon hiszemben, hogy a határidős piac lanyhább lesz, tartózkodó vételkedvet tanúsítottak, míg később, midőn a határidős piacon az irányzat kellemesebb volt, erősebben fogtak a vásárláshoz.

Buza.

Tiszavidéki: 200 mm. 79 k. 9.55 korona, 300 mm. 80 k. 9.55 korona, 200 mm. 80 k. 9.55 korona, 1000 mm. 80 k. 9.55 korona, 150 mm. 79 k. 9.55 korona, 100 mm. 79 k. 9.50 korona, 500 mm. 79 k. 9.40 korona, 200 mm. 79 k. 9.32.5 korona, 200 mm. 79 k. 9.32.5 korona, 300 mm. 78.5 k. 9.40 korona, 300 mm. 79 k. 9.40 korona, 100 mm. 78 k. 9.30 korona, 100 mm. 78 k. 9.25 korona, 150 mm. 77.5 k. 9.20 korona, 100 mm. 78.5 k. 9.20 korona.

Oroszvári: 3000 mm. 80 k. 9.55 korona.
H.-M.-Vásárhelyi: 3000 mm. 79 k. 9.55 korona.
P.-Ladányi: 1000 mm. 79 k. 9.40 korona.
Hartai: 2680 mm. 76.6 k. 9.31.5 korona.
Béga-Szt.-Györgyi: 2100 mm. 77.3 k. 9.30 korona.

Raktárára: 2000 mm. 77 k. 9.00 korona, 1000 mm. 77 k. 8.95 korona.

Uj-buza.

Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 9.60 korona, 600 mm. 81.5 k. 9.60 korona, 500 mm. 81.5 k. 9.40 korona, 500 mm. 81 k. 9.55 korona, 300 mm. 81 k. 9.55 korona, 2500 mm. 80.5 k. 9.60 korona, 300 mm. 81 k. 9.50 korona, 700 mm. 80.5 k. 9.60 korona, 1500 mm. 80 k. 9.45 korona, 100 mm. 80 k. 9.55 korona, 100 mm. 80 k. 9.60 korona, 200 mm. 80 k. 9.50 korona, 100 mm. 79 k. 9.35 korona, 100 mm. 80 k. 9.55 korona.
Pestmegyevidéki: 100 mm. 80 k. 9.20 korona.

Rozs.

Uj árú: 200 mm. 6.55 korona, 200 mm. 6.52.5 korona, 500 mm. 6.55 korona, 100 mm. 6.52.5 korona, 200 mm. 6.50 korona, 200 mm. (ó árú) 6.40 korona.

Zab.

100 mm. 6.55 korona, 100 mm. 6.52.5 korona, 100 mm. 6.50 korona, 100 mm. 6.45 korona.

Tengeri.

100 mm. 5.60 korona.

Érték-tőzsde.

Budapesti értéktőzsde.

Az előtőzsdén sem helyi sem a nemzetközi papírokban kötés nem történt. Délben ugyancsak kevés üzlet mellett a helyi bank értékek, elsősorban a Magyar Jelzáloghitelbank részvények emelkedtek.

Az előtőzsdén jegyztek:

Oszttrák hitei	640.75	640.75	640.50	—
Magyar hitel	751	751	751	—
4% koronajáradék	97.15	97.15	—	—
Lezámitolóbank	450	450	450	—
Jelzálogbank részv.	507	507	507	—
Rimamurányi	494	494	494	—
Allamvasut	639	639	639	—
Városi villamos	330	330	330	—
Budapesti Közuti	570	570	570	—

A déli tőzsdén zárultak:

Oszttrák hitelrészvény	640.50	—	—	—
Magyar hitelrészv.	751	—	—	—
4% koronajáradék	97.15	—	—	—
Lezámitolóbank	450	—	—	—
Jelzálogbank részv.	507	—	—	—
Rimamurányi	494	—	—	—
Allamvasut	639	—	—	—
Városi villamos	330	—	—	—
Budapesti közuti	570	—	—	—

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.
Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Becslési áron alul adatnak el még a lent felsorolt cikkek, mivel azok többé raktáron nem lesznek.

Table listing various goods such as 'elegans Saphir pongyola', 'remek delain pongyola', etc., with their respective prices and estimated values.

Table listing goods like 'tolltartó ágyhuzat', 'Pius-pápa vászon', 'ablakra v. csipkefüggöny', etc., with prices and estimated values.

Table listing goods such as 'ruhára való fekete kangarn', 'teljes blouzra való tiszta selyem', 'vég rumburgi vászon', etc., with prices and estimated values.

Minden vevő 10 korona rendelésre egy smyrna szőnyeget kap teljesen ingyen és egy életnagyságu krétarajz-arkópet.

HERCZEG és HORVÁT Budapest, Kerepesi-ut 52.

SZINHÁZAK.

Szombat, 1904 július 16-án.

Fővárosi nyári színház.

Elektra.

Kezdete fél 8 órakor.

Városligeti nyári színház.

A hét Schlésinger.

Látványos énekes bohózat 5 képben. Zenéjét szerző: Barna Izsó. Kezdete fél 8 órakor.

Olvasóink figyelmét felhívjuk a KALAP-KIRÁLY tavaszi elsőrangú különlegességeire Budapest, Kossuth Lajos-utca (Klotild Palota).

3, 4 és 5 koronás különlegességekben elismert specialista. Divatlap hűdelték. 253

KEMÉNY és TÁRSA

Betéti-Társaság, kereskedelmi tudakozó-intézet Alapítva ott 1888. Telefon 21-54.

Budapest, Podmaniczky-utca 39. sz.

SCHMIDT M.

szíjgyár, ó, nyerges és bőrűdös Bpest, VIII., Kerepesi-ut 25. Kocsizó- és lovagló-szerszámok. 359 Mindennemű utazóbőrűdők.

Megrendelések és javítások pontosan és utányosan eszkozottatnak.

Brázay-féle sósborszesz.

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

Hirdetéseket felvesz a

„Magyarság”

kiadóhivatala

Magyar királyi államvasutak menetrendje.

Budapest k. p. u. — Hatvan.

Table showing train schedules between Budapest and Hatvan, including arrival and departure times for various stations.

Hatvan — Budapest k. p. u.

Table showing train schedules between Hatvan and Budapest, including arrival and departure times for various stations.

* Vasár- és ünnepnapon közlekedik május 15-től szeptember 11-ig.

Budapest keleti pályaudvar — Szolnok.

Table showing train schedules between Budapest East and Szolnok, including arrival and departure times for various stations.

Szolnok — Budapest keleti pályaudvar.

Table showing train schedules between Szolnok and Budapest East, including arrival and departure times for various stations.

* Az 506., 1706., 607. és 605. sz. személyvonatoknál az egy utra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

** Vasár- és ünnepnapon közlekedik május 15-től szeptember 11-ig.

Budapest k. p. u. — Bicske.

Table showing train schedules between Budapest and Bicske, including arrival and departure times for various stations.

Bicske — Budapest k. p. u.

Table showing train schedules between Bicske and Budapest, including arrival and departure times for various stations.

* Vasár- és ünnepnapon közlekedik május 15-től szeptember 11-ig.

BUTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók úgy készpénzért, mint részletfizetésre EHRENTREU és FUCHS testvéreknek Budapest, VI., Teréz-körut 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a. Elismert legjobb harisnyák. Feltétlen szabott és olcsó árak. Feltétlen szabott és olcsó árak.

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarországon minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontokra ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyeget behatározza. Ha valaki körülményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyeget felül még 10 fillér küldendő.

Butort

és kárpitos munkákat részletfizetésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Papi házhoz,

vagy éleesebb urhoz gazdaságnak ajánljuk, 30 éves házias, rendszeres asszony, ki nem annyira fizetésre, mint jó bánásmódra reflektál. — Szíves ajánlatokat kér «Rendszeres» II. ker. Főposta postarésztára alatt. 36

Dijitalanul

adok felvilágosítást és minden előleges költség nélkül eszközök ki 200 kor. után 4 kor. havitörlesztéses (kezesség mellett), továbbá 200 kor.-tól 400 kor.-ig terjedő (kezesség nélküli) és legelőnyösebb ingatlan, tisztviselői és 1000 koronán kezdődő rendes váltókölcsönöket. Végül 10% kor.-ig terjedő s azonnal folyosítható 80%-os, rövid lejáratu magánkölcsönöket. Bankképviselői iroda. IV. Képiró-utca 11. sz., III. em.

Eladó

ebédlő és matracdivánok, ottománok, jó és olcsón. Füzéri kárpitos, Magyar-utca 23. szám. Javításokat elfogadok. 31

Használt férfiruhákat

fehérneműt, szőrmeárkat s.b. veszek legmagasabb árrban. Singer Markus, Lujza-utca 16., ajtó 10. sz.

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamat fizetendő s mely kamattal a tőke is törleszve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénztintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünsfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

Két kis

Singer varrógép olcsón eladó Izabella-tér 3. Hábán.

Domonkos Lajos

uri és női cipész mester

Budapest, Teréz-körút 32.

Ajánlja dúsan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipőkből a legolcsóbb árban. — Mértékszerűen megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltetnek.

Aranyfény

izzótestek a legjobbak, darabja 60 fillér.

Liliput 40 fillér.

Adria öngyújtó 1 korona, vidékre utánvétel mellett.

Aranyfény

József-körút 9.

Van szerencsém a n. é. közönségnek figyelmében ajánlani a Soroksári-utca 41. sz. alatt levő vendéglői helyiséget. — Hol kitűnő magyar konyha és hamisítatlan magyar borok kaphatók. Különösen ajánlom ó-budai fehér rizling és vörös boraimat. Pontos és ügyes kiszolgálás.

Teljes kiszolgálással
Lintebner Odón,
vendéglős.

Lakásokat

csokély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/1

Szobákat

csokély díj mellett közvetít «Fővárosi Lakásközvetítő» Kossuth Lajos-u. 16. 286/1.

Huszár Károly

címer és címtábla festő.

Készít: fa, vászon, bádög, öntött és üveg-címtáblákat. Specialista üveg-címtáblák készítésében.

Budapest, IX., Soroksári-u. 21.

Ingyenesen

közvetíték minden a világon! válaszbélyeget kérek. «Telegi» Marosludason.

Szép festésű

fűszer és csomagoló táblák eladók. **Kovács,** Buda, Fő-utca 4. szám.

1 forint

heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. **Weisz Jakab** József-körút 31/a.

500 forintot

fizetnek annak, ki **Bartilla fogvizének** használatát mellett — üvege 35 kr. — valaha ismét fogfájást kap vagy szája bütylik. (Csomagolásért külön 10 krajcár.)
BARTILLA WINKLER ED.
Wien, 19/1, Sommergasse 1. Főraktár Budapesten: Török J. Király-u. 12., Andrassy-ut 29., Dr. Egger Váci-körút 17. Kapható minden gyógyszerárban. Csakis Bartilla fogviz kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 9

Az egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER
a Balassa-féle valódi angol
UGORKA-TEJ,
mely azonnal eltávolít minden szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtörést (mitessz) s.b. és az arcnak friss üdöcséget, hatálosan kölcsönöz.
Egy üveg ára 2 K, ehhez Ugorka-szappan 1 K, poudro 2 K.
Főszékhely: **Balassa Kornél** **BUDAPEST,** Erzsébet-utca.
Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapesten: Török József gyógyszerárban, Király-u. 12. és Andrassy-ut 28.

Figyelem! Cégnk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy **életnagyságu fényképet** teljesen ingyen
készít hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díjazás keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglalatik, az önköltségeknek, 1 fillér 50 krt számítunk.
Az ipar 12 forint 1 darab összecsatolható vaságy asztal-sodrony-betéttel, 3-refű matracoccal és terítővel.
csodája! 12 forint 50 krajcár egy darab solvmentlan fedorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.
Megrendelhető csak **GICHNER ÜESTVÉREK** **BUDAPEST,** Múzeum-körút 27.
Pa-lan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbuterraktár.
Arjegyüket bérmentve és ingyen küldünk.

Olesó KÁVÉ ÉS TEA

ARAK:

1 kl. Háztartási	frt 1.20
1 • Portorico	• 1.30
1 • Portorico	• 1.50
1 • Kuba (finom)	• 1.70
1 • Kuba (legfinomabb)	• 1.90
1 • Gyöngy (finom)	• 1.50
1 • Mokka	• 1.40
1 • Mokka (legfinomabb)	• 1.60
1 • Arany Jáva	• 1.40
1 • Arany Jáva (finom)	• 1.60

Különösen ajánlom naponta frissen pörkölt kávéimat

1 kl Vegyes pörkölt kávé	frt 1.40
1 • Finom pörkölt	• 1.60
1 • Kuba pörkölt	• 1.80

Kávéhoz csomagolható:

1/4 kl Mandarina cs. kev.	frt 1.60
1/4 • Mandarina cs. kev.	• 1.85
1/4 • Háztartási	• 1.25
1/4 • Háztartási	• 0.85
1 csomag törmelék	• 0.30

4 1/2 kilós postaszaknák (melyben több fajta is küldhető) már a vidékre is teljesen bérmentve és elvámolva küld

Balogh László

kávé- és tea-kivitel üzlete BUDAPEST.
Főüzlet és iroda: (209)
VII., Rottenbiller-utca 12. szám.

Minden öszülő egyének nélkülözhetetlen a **Tábor-féle Haj-Regenerateur** mely csakis **Tábor** gyógyszerárban kapható. — Ára 2 korona.
Ez nem hajfestő! Artalmatlan! Szintelen folyadék!
Sem a kézen, sem a fejbőrön, sem a ruha szövetén semmi foltot nem hagy és épp oly egyszerűséggel használjuk, mint mikor vízzel bekenjük a fejünket. Az ösz haját 8—10 nap alatt olyan színre varázsolja, mint az fiatal korban volt, anélkül, hogy festené. Férfi és nő egyaránt biztos eredményre használhatja. Hatásért elvállalom a kezességet! — Arc szépítésére a leghatásosabb a **csoda-öröm**. Szeplőt, májfoltot és minden arctisztatlanságot 4—5 nap alatt eltüntet és nem enged, hogy újra kiüssön. Hatásért teljes szavatosságot vállalok. Ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér.
Fenti szerek kizárólagos megrendelési helye: **Tábor Gyula** gyógyszerára Alberti-Irsán.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGCOLCSÓBB
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

LEGSZEMÉLYHATÓ VASÁGY
3KIVENETŐ MATRAGGAL 10Ft. IACÉLSODRONY
ÁGYBETÉT 5Ft
GICHNER JÁNOS
paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.
Arjegyüket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidék megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árú kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Phonograph!!!
legszébb mulatság, tiszta, szép hanggal, értelmes előadással
Kellner és Steiner
Király-utca 58. szám.
Képvisezők kerestetnek. (205)

Sportkedvelők és kerékpározók figyelmébe.
Motor- és kerékpár-gummikat.
Kerékpárokat Merkur, Champion, Courir, Mars-kerékpár, alkatrészek a legjutányosabb árban szállít vidékre is **POLACSEK JÓZSEF** és **TSA** szakmechanikai, elektrotechnikai és kerékpár-gyártó cég. — Budapest üzlet és raktár: VI., Andrassy-ut 61. gyár, VI., Eötvös-u. 37. — Angol Tennis-labdák raktáron.
Arjegyüket ingyen és bérmentve küldünk.
A magyar távirati iroda szállítói. 295

Grossmann B. és Társa Erzsébet-körút 12. I/9. 14—16 forintért férfiföltönyök mérték után készíttetnek a legújabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12—11

BUTOROK. Háló-, ebédlő- és szalon-butorok, ugy készpénzért, mint részletfizetésre, árfelemelés nélkül olcsóbban, mint bárhol kapható
Erzsébet-körút 48. szám, Royallal szemben **Buchinger I.** butoriparosnál.

Budapestre utazók becses figyelmébe: **FOGAK 2 forinttól** és teljes fogsorokat rágásra heilleszt 24 óra alatt jótállással, a gyökér eltávolítása nélkül Eltört és nem jól illő togsorok javítása 2 óra alatt 1 frttól. Amerikai fogműterem tulajdonos **Kovács I. Károly-körút 9.** (Gróf Hadik-palota) II. emelet, 8. Található: reggel 9-től délután 6-ig. — Vasár- és ünnepnapokon is.